

František z kompostu

Kateřina Novotná

ČECHOVÁ, Simona. František z kompostu. Přeložil Joachim DVOŘÁK. V Praze: Labyrint, 2021. ISBN 978-80-86803-69-2.

Anotace Cílem tematického celku je probudit v dětech zájem o bádání, hledání nových informací. A také rozvíjet ohleduplné chování k životnímu prostředí.

Cílová skupina – 4-7 let

Materiál vznikl za laskavé finanční podpory v rámci grantového řízení Otevřená výzva hnutí Otevřeno a nadačního fondu Abakus během projektu Interakce pedagoga s dítětem podporující kreativitu a kritické myšlení dětí.

PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Katedra preprimární
a primární pedagogiky
Univerzita Karlova

Výchovné a vzdělávací cíle

Vzdělávací oblast	Dílčí cíle (co učitel podporuje)	Očekávané výstupy (co dítě dokáže)
Dítě a jeho tělo	Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti jemné i hrubé motoriky. Ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí.	Dítě zvládá základní pohybové dovednosti a orientuje se v prostoru při překážkové dráze. Dítě vytvoří model žížaly.
Dítě a jeho psychika	Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností. Rozvoj paměti a pozornosti. Poznávání sebe sama. Rozvoj předmatematických dovedností. Rozvoj porozumění.	Dítě odpovídá celou větou. Udrží při činnostech pozornost. Zapamatuje si děj příběhu a vypráví jej. Klade otázky. Předvídá děj. Vybere z předčítaného textu důležité informace. Počítá do pěti a množství jednoduchým způsobem zaznamená.
Dítě a ten druhý	Seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému. Posilování prosociálního chování. Rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností.	Spolupracuje s druhým ve dvojicích při práci. Vyjadřuje soucit.
Dítě a společnost	Vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách.	Dodržuje pravidla her a činností při spolupráci s ostatními dětmi.
Dítě a svět	Seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, vytváření pozitivního vztahu k němu.	Dítě vysvětlí, k čemu jsou užitečné žížaly.

Lekce 1

Pomůcky: kniha, plyšová žížala, šátek, vytištěné ilustrace, různé pomůcky k výrobě žížaly

Aktivity ve fázi Evokace:

Zakryjeme obal knihy a přečteme první stánek: *Na konci zahrady je kompost. „Děti, víte, co je to kompost, už jste ho někdy někde viděly?“* (strategie propojování)

Pokračujeme ve čtení: *Pod skořápkami od vajíček a slupkami z jablek má v nové voňavé zemi svůj domov maličký tvor. Jmenuje se František.*

„Děti, kdo si myslíte, že by mohl být František? Jaký by mohl být? Jak by mohl vypadat?“ (strategie předvídání) - Já mám Františka schovaného v tomto šátku. Pošlu vám ho po kruhu. Každý si může Františka osahat, ale nikomu neprozradí, co nahmatal a nechá si to pro sebe.“ (strategie vizualizace) – Poté se zeptáme dětí znovu, kdo by mohl František být, pokud nevědí,

---

Materiál vznikl za laskavé finanční podpory v rámci grantového řízení Otevřená výzva hnutí Otevřeno a nadačního fondu Abakus během projektu Interakce pedagoga s dítětem podporující kreativitu a kritické myšlení dětí.

tak jim napovíme- „Je to malé, růžové a začíná to na hlásku Ž.“ Poté žízalu Františka odhalíme, položí ho k magnetické tabuli a čteme dál.

Aktivity ve fázi Uvědomění si informací

Dětem přečteme úryvek z knihy:

František je veselá žízala, ale jedna věc ho přece jen trápí. Všichni kamarádi jsou v něčem dobří, v něčem vynikají, jen on stále neví, co umí. Cítí se nepotřebný.

„Cítíte se taky někdy nepotřební, jaký je to pocit, jak vám bylo?“ (strategie propojování)

Poté se v příběhu představují kamarádi Františka. Paní učitelka si děti rozdělí do tří skupin. Každá skupina dostane jednu ilustraci a pokusí se společně znázornit (pantomimou, sochou, krátkým příběhem) to, co vidí na obrázku a co jim k tomu paní učitelka přečte. (strategie vizualizace).

Poté jednotlivé skupinky předvádí, co si připravily. K tomu čteme text z knihy a ostatní hádají, co by mohly znázorňovat. Jednotlivé ilustrace pak postupně dávají na magnetickou tabuli.

Poté dáme na tabuli otazník- „Co ale bude dělat František? Čím bude, až vyroste?“- „Děti, čím byste chtěly být vy? (strategie propojování) Čím by mohl být František? Představte si, že jste žízala. Co byste tak mohly dělat? Nechte si tuhle otázku ve své hlavě, vaše nápady si povíme až za chvíli.“ (strategie předvídání)

Aktivity ve fázi Reflexe

„Jaký je František? Co jsme se o něm dozvěděli? O čem je příběh?“

Navazující aktivita

Každé dítě si vytvoří svého Františka, během toho přemýšlí, co by jako žízala mohlo dělat. Po činnosti si sedneme s dětmi zpět do kruhu s žízalami a každé dítě poví- „Kdybych byl žízala, dělal/byl bych...“. Na výrobu dětem připravíme různé materiály u stolečku (modelínu, přírodniny, látku, noviny...) a na koberci (drobné stavebnice). Dítě si samo vybere, z čeho si žízalu vyrobí.

Lekce 2

Pomůcky: kniha, obrázky, magnetická tabule

Aktivity ve fázi Evokace:

„Co jsme se včera dozvěděli o Františkovi?“ (připomenutí děje)

„Jak myslíte, že bude příběh pokračovat?“ (předvídání)

Materiál vznikl za laskavé finanční podpory v rámci grantového řízení Otevřená výzva hnutí Otevřeno a nadačního fondu Abakus během projektu Interakce pedagoga s dítětem podporující kreativitu a kritické myšlení dětí.

Aktivity ve fázi Uvědomění si informací:

Dětem přečteme úryvek z knihy:

František se rozhodl, že nebude sedět jen tak doma v koutě a čekat. Vypraví se na zahradu, aby se přiučil nějakému řemeslu. Ale nic se mu nedaří... Od včelky se chce naučit opylovat jahody, ale nemá sosák jako ona a ani nedovede... (létat)“ –děti doplní slovo létat (strategie usuzování) Od pavouka se chce naučit tkát sítě. Jenže nemá tolik... (nohou). Od ploštic se chce naučit uklízet. Ale i tohle mu jde těžko. Od chrobáka se chce naučit válet kuličky. Marně.“

Obrázky hmyzu/živočichů dáváme na magnetickou tabuli (strategie vizualizace)

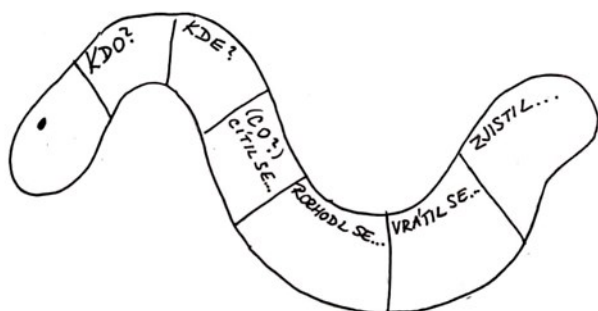
Vrátí se domů z kompostu a cítí se moc zklamaný. Nic se nenaučil. Když tu náhle si všimne, že.....- Paní učitelka ukáže dětem ilustraci a děti doplní (strategie usuzování)- rozryl celou zahradu.“

Poté dočteme celý příběh, kdy František i ostatní kamarádi zjistí, že jeho chodbičky a tunýlky jsou velice užitečné.

Aktivity ve fázi Reflexe

Diskuse s dětmi: „*Jak si myslíte, že se František cítí teď? Pořád si připadá nepotřebný? A co jde tobě?*“

Poté nakreslíme na magnetickou tabuli žížalu a napíšeme na ni startéry, kterými shrnoeme s dětmi příběh Františka:

Navazující aktivita

Překážková dráha plná chodbiček a tunýlků

Překážková dráha s grafickým záznamem: kde a koho žížala potkala a kolik jich tam bylo

Rovnovážná cvičení s lanem: děti si mohou tvořit cesty navzájem

Kreslení tunýlků v písku

Grafomotorický list: Najdi správnou cestu Františkovi k jeho kamarádům

Pohybová hra spojená s dramaturgií: děti běhají po prostoru (na hudbu, dřívka, melodie na klavír) a když hudba nehraje, ukážeme na magnetické tabuli, od jakého hmyzu/živočicha se zrovna František učí a děti jej pantomimicky napodobí.

Lekce 3

Potřebné pomůcky: kniha, obrázky

Materiál vznikl za laskavé finanční podpory v rámci grantového řízení Otevřená výzva hnutí Otevřeno a nadačního fondu Abakus během projektu Interakce pedagoga s dítětem podporující kreativitu a kritické myšlení dětí.

Aktivity ve fázi Evokace

Využijeme metodu Víme- Chci vědět- Dozvěděl jsem se. Na tabuli nakreslíme tři sloupce. Do prvního budeme psát odpovědi dětí na otázku: „*Co víme o žížale?*“ Do prostředního sloupce pak napíšeme otázky dětí, co by se ještě o žížale chtěly dozvědět, co je zajímavá?

Aktivity ve fázi Uvědomění si informací

Přečteme z knihy text s informacemi o žížalách (případně z vhodné encyklopedie)

Aktivity ve fázi Reflexe

Do posledního sloupce píšeme odpovědi na otázky dětí, či nové informace, které jsme se z textu dozvěděli.

Navazující aktivita

Pozorování žížaly: přírodovědná vycházka

Zpěv písně: *Tancovala žížala*

Poznámka: Dále by bylo možné/vhodné navázat podobným způsobem na zkoumání kompostu – jak jej založit, co do něj patří apod., případně jej na školní zahradě zřídit.

Materiál vznikl za laskavé finanční podpory v rámci grantového řízení Otevřená výzva hnutí Otevřeno a nadačního fondu Abakus během projektu Interakce pedagoga s dítětem podporující kreativitu a kritické myšlení dětí.